

Comprat a J. F. en 1930

EL FLUVIA

SURTIRÁ CADA DIMECRES

PREUS

Un número . . . . . 5 céntims
 Un any de subscripció. . . . . 2'50 Ptes.

PERA SUSCRIPCIONS Y DEMÉS

CARRER DE SANT ESTEVE, 29

PER LA VERITAT

CARTA OBERTA Á EN EVELI BARNADAS Y VILA.

Molt benvolgut cosí: He llegit la *carta oberta* á mi dirigida en la *Revista Olotina* del 16 del corrent, y per més que en ella ja anuncies ton ferm propòsit de no sostenir ab mí cap polémica (que fora ben desigual per mes petites forces) sense cap afany de guerra, y sols *per la veritat* me crech obligat á estampar algunes observacions y si no ho he fet més aviat, ha sigut perque jo, á títol de *criatura* y de *colegial avalotat*, no m' he vist ab cor de ferho, sense meditarho profundament.

Deixém córrer tot alló dels perdons, de les dispenses á una criatura que necessita *caminadors* (llegeixis *mentors*) y no se quans més títols que m' otorgaves. Aquestes graciositats no curen cap mal y sols serveixen pera fugir de la qüestió, descuidantse *del frare*. Lo que interessa, es posar en clar les coses.

Per de moment t' haig de dir, que no he 'duptat may, ni de lluny, del teu amor vers al meu pare (q. a. c. s.), donchs que bones proves ne donares, imborrables en la memoria de la familia, durant la seva llarga malaltia que se mos l' emportá. Pero l' agrahiment no 'm priva de negarte ab tota la energia d' un fill que estima, admira, estudia y procura amotllarse á les idees de son pare, el dret de que l' invoquéu com á pantalla pera vostres lluytes contra la rahó.

Perqué vatja, digues ab tota llealtat.

¿Creus qu' en Mariá Vayreda, el més y mant de la tradició de Catalunya, el enamorat de nostre fé, de nostre historia y nostres cristianes costúms, pendria com vosaltres per llinterna al mal anomenat *Poble Catalá* y s' ajupiria á pastar una Catalunya descreguda, convencional y desnaturalizada, agafant per patró el *jacobinisme* francès, qu' es lo més òpostat á nostre bon sentit y á la tradicional y sanitosa democracia que ha caracterisat á nostre poble? ¿Creus que llegiria sense protestar molts articles qu' heu publicat vosaltres, com, sense anar molt lluny, el firmat per en Berga y Boada que feya de devantal á la revista del 16 d' aquest mes?

No, ja ho sabs tú, no eren aquestes la fé, les conviccions y el catalanisme del meu pare, d' en Mariá Vayreda.

Jo 'm guardaré d' atribuirte la condició de descregut, perque aixó fora calumniarte, y fins estich del tot persuadit, qu' el noble fi d' apartar á les masses de certs radicalismes y portarles al camp Nacionalista, es lo que sempre t' ha mogut á escriure; més en el periódich, has equivocat el camí, han pesat sobre teu amistats que t' porten allá ahont de segur no voldries arribar tú, y ab el perillós afany de guanyar popularitat has obert la resclosa á totes les torrentades, deixant passar afirmacions, idees y conceptes, que no haurien passat, sense protesta, en vida de mon pare. Perxó el dia que un periódich, fugint de *mages-tátichs* y ridicols silencis, baixá á la palestra y va atacarvos de dret, tú y els

teus vos posareu nerviosos, y vosaltres jaquells valents que tant volíeu lluytar... calléu quan l' enemich contestal

Si; are que podíeu lluytar, fugíu d' estudi *ab el papu del poder amagat* y de la *hipocresia*, ccm si hi hagués hipocresia més hipócrita que la dels sectaris de tot temps, lluytadors eterns contra nostres creencies baix la capa de fer *cultura*, de *progrés*, de fer... *esquerra* com se 'n diu en nostres dies.

Pot ser es massa dur el meu modo de parlar, però no conech els convencionalismes y per lo tant dich les coses sols per son nom, per clares que sien.

Per fi tú 'm deyes: "*Y amor y may odi has de sentir tú perquè ets fill d' en Mariá Vayreda*", y jo 't dich: No per odi á ningú, sinó per amor al meu pare, á tú y á la causa de Catalunya, es que escrich aquestes ratlles.

Sense *mentors* que m' ho dictessin he dit lo que sento y que tothom ho pot veure. Pero tot ho voldria haver fet menys haverte agraviat ab la meva franquesa, nascuda dintre del cor y ab els mellors desitjos.

Ton sempre *affm.* cosí

JOAQUIM VAYREDA Y AULET.

TORNÉM Á PARLAR CLAR

En el nombre d' un periódich local, corresponent á l' últim dijous, aparequè insertat un article, que ab el títol de *A enfortir els fonaments*, llensá una multitud d' atachs insidiosos contra la "Lliga Regionalista" y nostre humil publicació. Poch haguerm fet esment d' aquelles vexacions, filles sols d' un atavisme rencuniós, si no ens hi haguessin obligat els falsos conceptes de l' article de referencia, conceptes que atanyen á nostre noblesa, per lo que forsosament havem de rectificar.

Lo que originá la fundació de la "Lliga Regionalista d' Olot" no fou solsa-ment, el temor de que adquirissin excessiva preponderancia les idees destructores que arreu sembren els tres ó quatre que escriuhen á n' el confrare; sinó

també, perquè, fonamentantse en la realitat, s' entengué que dintre 'l grandiósmoviment social que representa 'l Nacionalisme catalá, s' hi feya necessaria la formació ó constitució de les dugues tendencies, radical y conservadora, pera que trevallant, cada hú en sa esfera, s' arrivés á poguer conquerir les belles aspiracions y, unirnos un jorn, jorn ben-haurat, pera celebrar la victoria alcan-sada, l' assoliment dels nobles ideals de tot un poble.

Igualment podém expressarnos, per lo que 's refereix á la causa de la publicació de nostre periódich, ja que aquest no porta altre fi que propagar les idees redemptores que han del llivertar nostre Patria, posant transitoriament en práctica *procediments negatius*, pera desmascarar á n' els que evidentment no els mou l' amor á Catalunya, sinó 'l ferm desitj de formarse un pedestal, desde ahont poguessin dominar á la societat olotina.

Que ells, *els progressius*, *els d' esperit modern*, *els sedents d' innovacions*, *els frissosos d' avensos*, hagin conven-sut á la opinió olotina, n' hi ha per bona estona. ¡Desgraciat catalanisme d' Olot, si s' hagués ajupit á ses plantes pera acatar les seves doctrines! No es pas possible que aixís ens pervertim, car molts de nosaltres servem encara les paraules, que l' autor de l' article que 'ns ocupa, pronunciá en una societat be prou coneguda de tothom, per les quals no 'n quedava pas gayre ben parada la nostre mare Patria.

Si d' aquesta manera *enforteixen els fonaments* del Nacionalisme catalá; nosaltres procurarém ab totes nostres forces, enderrocarlos y destruirlos, fins haver lograt la pulverisació complerta de sos sillars, sobre 'ls que aixecarém el gran y sumptuós palau, ahont s' hostatjará espléndidament, el pur sentir revindicador de la comarca olotina.

UN DE LA "LLIGA".

SETMANA POLÍTICA

En Cambó y ab ell la solidaritat han

obtingut un nou triomf, arrancant de la boca d'en Moret la declaració de que la Solidaritat no es incompatible ab la *unitat de la patria*. Sembla que se tracta d'escatimar la significació d'unes declaracions que de no ferse se tirava á impossibilitar el expandiment de les idees que sustentem en les altres regions *espanyoles*.

Te un significat major el desprestigi fet per part d'en Moret, dels prohoms del partit *liberal*, en Lopez Dominguez y en *Montero Rios* corejats pels demés liberals de l'alta Cambra, desprestigi reconegut per gran part de la premsa de Madrid, ab satisfacció alguns, ab fonda pena els altres que be prou que s'adonen de la baixa de sentit polítich qu'ha sofert el partit lliberal. Ab aixó cada dia se fa més impossible l'intelligencia entre els autors de la Lley de Jurisdiccions y l'esquerra catalana, tota vegada que es va demostrant que no pot unirlos l'amor á Catalunya.

LO DE LA PAU

Nosaltres, els joves estudiants, que surtím per primera volta en el camp de la lluyta política, sentím tremolarnos la má al intentar donar á la llum pública nostres efimers treballs. Més cal advertir, que al publicar en eixa revista nostre criteri respecte als ideals polítichs, no intentem imposarlos á ningú, ni donar publicitat á nostres firmes, ni molt menys fer servir á la política d'escambell per enlayrarnos en la representació social.

Temps feya que en nostre població existia un element polítich, que, afiliat al partit catalanista, treballava per compte propi, imposantse per despotisme, y sens veure's contrarrestat per un moviment contrari y salvador, que retornés á nostre ciutat la pau perduda. No existia suficientment organitzat aquest element, més tampoch la pau, puig reinaven arréu els odís y la discòrdia. No era que aquest element pertorbador se vegés contrariat en ses campanyes, perquè com hem dit no existia son contrari;

peró la noblesa y el bon criteri de nostres ciutadans no era completament berrat de sos cors, y per aixó el catalanisme xorch no adelantava. Més al veure ultratjar sos ideals, al veure's menyspreuar el nom de sa patria aymada, y defraudarse ses més belles esperances, ha comensat á desplegar son vigor y activitat per medi d'una campanya enérgica y salvadora.

Aquesta es donchs la tasca que ha comensat EL FLUVIA, posantse al cap del moviment regenerador. No ha donchs d'extranyar á ningú, ni ha d'ésser motiu de crítica, que demostraria desconeixement de causa, l'actitut d'aquesta naixenta revista que ja comensa á lluytar desde son bressol.

Si aquest es son objecte tranzitori, si la lluyta es son primer treball, bo es que comensi ja de son principi, puig que després de la lluyta ne vé la *pau*; treballém tots ab energia, cada hù segons ses forces fins lograr la tan desitjada *pau* en nostre ciutat. Quan la tingám conseguida, podrém cridar victòria, y allavors, gosant tots de les delícies d'una bona *pau*, podrá treballar cada hu en son camp, contribuhint tots junts al esplendorós moviment catalá, y á la felicitat de nostre patria.

C. BADÍA.

LLETRA DE LA SARDANA

«La Santa Espina»

Som y serém gent catalana
tant si's vol com si no's vol:
que no hi ha terra més ufana
sota la capa del sol.

Deu va passarhi en primavera
y tot cantava al seu pas:
canta la terra encara entera
y canta que cantarás.

Canta l'aucell, el riu, la planta
canta la lluna y el sol,
tot treballant la dona canta
y canta al peu del bressol.

Y canta á dintre de la terra
lo passat ja n' es passat
y jorns y nits de serra en serra
com tot canta el Montserrat.

NO VAL À BADAR

En quatre setmanes que EL FLUVIÀ ha surtit, no ha dit paraules groixudes, ni s'ha enfadat, però la rahó sempre fa temer à n' els que busquen embolichs, y per aixó s' ha vist à la *Revista Olotina*, encantada, sorpresa, boca badada, sense paraula, devant d' una acritut que era de preveure perquè les impertinencies al- gún dia s' han d' acavar.

Aquesta sorpresa jo la compararia à la d' un fet que va passar en un d' aquells carrers estrets dels voltants de Sant Colgat à Barcelona. Un nen ó nena, aixó no s' ha pogut aclarir, menjava un plat d' escudella al balcó; y en el precís moment que passava pel seu dessota un senyor tot mudat y entarotat, el plat li caygué daltabaix y li va tirar tota l' escudella à sobre, posant al senyor que passava com nou.

El senyor, sorprés y enrabiàt à la vegada, se quedà allà pal-plantat pera veure si podria descobrir qui era l' autor de aquella malifeta qu' ell creya que seria una persona major. Un altre transeunt que venia al darrera del senyor tip de escudella (per part de fora) y qu' havia vist el cas, al passarli pel costat li digué: ¿Que fa home de Deu aquí? ¿qu' espera que li tirin la carn d' olla?

Senyora Revista, que fa encantada? ¿que també espera que li tirin la carn d' olla?

Centenari del rey en Jaume.

Diurne prop-passat tingué lloch la vetllada que en commemoració del VII centenari de la naixensa del gran rey en Jaume, celebrá la "Lliga Regionalista", siguent lluhida y numerosa la concurrència, comensá l' acte en M. Camps, tocant una bonica sinfonia, seguidament en P. Balcells, llegí una poesia original que fou molt aplaudida. En Berga y Boix, llegí un treball en el que tractá de les peripecies del viatge per la conquesta de *Mallorca*. La senyora Galvez y el Sr. de Batlle, executaren una pessa de piano y violí ab molta justesa siguent molt aplaudits fins à repetir. En J. Vayreda llegí en molt gust una poesia y seguidament tancá la primera part el Sr. Saderra, llegint un magnífich discurs en el que feu ressaltar la personalitat de nostre gran rey com à llegislador, com à guerrer y com à filòsoph, com à polítich y literat. Sentim no poguer fer un extracte de tan notable discurs.

En la segona part en Camps tocá una pessa al piano. N' Antón Nogué llegí una poesia original del jovenet J. M.ª Capdevila, titulada: "La mort del gran rey en Jaume", siguent molt aplaudida y demanant l' autor que 'l públich coroná d' aplausos. La Sreta. R. Llosas, cantá acompanyada al piano per la professora M. Corominas, una cansoneta catalana siguent molt aplaudida y tingué que repetirla, seguidament el Secretari en R. Pujolar, llegí un brillant discurs en el que estudia nostre gran rey com encarnació de la verdadera democracia: dit parlament fou molt aplaudit. Se conclugué la vetllada ab un romance de la serenata de Valaque, cantada per la Sreta. N. Blanco y acompanyada al piano y violí per la Sreta. A. Campderrich y Sr. de Batlle, siguent molt ben executat, mereixent un xardorós aplaudiment. Felicitém à tots y desitjém sovint actes com el mentat, ja qu' en surtit tothom complascut.

NOVES

La discussió dels assumptes que tenim pendents ab *Revista Olotina* no ha de ser obstacle perquè li demaném un favor que no duptém trovará justificadíssim.

Sota el seu títol posa la declaració de que es *portavéu del Nacionalisme de la comarca* y com que aixó no es cert, perque existeixen en nostre comarca entitats Nacionalistes, que, respectant molt *Revista Olotina*, no li han conferit l' encàrrech de ser son portavéu, creyém que hi guanyariem tots ab que dita declaració fos substituïda per altre que reflexés la veritat de sa significació, perquè lo propi es que *cada palo aguante su vela*, no atribuhintse representacions que no se li hagin confiat.

Dijous dia 27 en l' "Institut Olotí", se ballarán sardanes de 9 à 11 de la nit, y el diurne 1.er de Mars, se posará en escena en el teatre de dita societat, *El Senyor Secretari*, ab tot l' aparato que requereix son argument.

Son tants els originals que hem rebut aquesta setmana per publicar en EL FLUVIÀ, qu' ens ha sigut impossible encabirho tot en el present número. Ab aixó tinguin un mica de paciència els nostres col·laboradors, y si à Deu plau tot se anirà publicant en temps y hora oportuna.